

Signat el conveni de gestió

per Ramon Leal

El secretari general del Departament de Medi Ambient i Habitatge, Ricard Fernández, l'alcalde de Vila-seca, Josep Poblet, i el president de Port Aventura, Lluís Rullán, van signar al Centre Cívic de La Pineda el passat 18 d'octubre, el conveni de gestió que s'aplicarà al PEIN de la Sèquia Major.

En virtut del conveni, el Departament de Medi Ambient portarà el control de les activitats que es vulguin desenvolupar, com ara la recuperació de comunitats vegetals i la de poblacions de fartets i tortugues d'estany. L'Ajuntament gestionarà i controlarà el règim de visites a la Sèquia Major, així com la informació al públic, la vigilància i els tractaments per evitar plagues de mosquits. Port Aventura, propietari dels terrenys, durà a terme el manteniment de la pròpia sèquia, la llacuna, les plantacions, els camins i les infraestructures. Dos representants de cadascuna de les parts que van signar el conveni formaran part d'una comissió de seguiment i coordinació del pla de gestió. El conveni signat té una durada de 5 anys.

En la seva intervenció, Ricard Fernández, que va substituir el Conseller Francesc Baltasar, de baixa per malaltia, va afirmar que "la protecció del territori no va contra el territori", i va insistir en la idea de que el govern "vol que Catalunya continuï progressant, combinant-ho amb la conservació del medi ambient".

Lluís Rullán, en representació de Port Aventura va manifestar que per la seva empresa "la Sèquia Major no és un problema, sinó una oportunitat, perquè el desenvolupament de Port Aventura vol aprofitar els recursos naturals del territori, seguint un creixement sostenible". En aquesta línia va explicar que fins ara "s'han transplatat tots els arbres que tenien un mínim de valor, per qüestions econòmiques i per respecte al territori". La inversió econòmica és, segons Rullán, difícilment quantificable, que va incidir en "la il·lusió i les ganes de fer-ho possible" que hi va posar Port Aventura des del primer moment.

L'alcalde de Vila-seca, Josep Poblet, es feia ressò de les primeres notícies escrites que hi havia de la Sèquia, del 1537, i va fer notar que "s'ha donat valor a la zona sense sacrificar res". L'alcalde va aclarir que "el cost de manteniment serà el que correspongui, i per sempre". També va manifestar el seu respecte per les pretensions ecologistes i que s'havien rebaixat les previsions de creixement

Vista aèria del recorregut principal de la Sèquia Major, on pot observar-se la pressió urbanística sobre l'espai natural

residencial de l'entorn i també de la Zona d'Activitats Logístiques portuària.

EL PROJECTE DE RECUPERACIÓ, CONSERVACIÓ I PROTECCIÓ DE LA SÈQUIA MAJOR

Gisela Lorán i Benavent, cap de la Divisió de Medi Ambient de Taller d'Enginyeria Ambiental SL, va fer una exposició dels antecedents de la zona i de tot el que s'hi ha fet per recuperar-la.

"La Sèquia Major de Vila-seca és una zona humida litoral situada a les immediacions de la Pineda de Vila-seca, encaixada en un entorn molt urbanitzat i de gran demanda turística.

L'espai es va originar per l'evolució d'una barra de sorra que va diferenciar una petita albufera. L'abundància d'aigua dolça va permetre la instal·lació de vegetació pròpia d'aiguamolls i la formació de sòls rics en torbes i de gran valor pel conreu. La Sèquia Major i els canals tributaris es van construir com a sistema de drenatge per a la consolidació de les terres de conreu. Posteriorment l'abandonament dels conreus de la zona va derivar en l'aparició d'un mosaic de terres més o menys inundades que varen consolidar la situació inicial d'aiguamolls, tot i persistir els antics sistemes de drenatge dels que la Sèquia Major n'és el principal canal.

La Sèquia Major de Vila-seca forma part de la xarxa d'espais d'interès natural inclosos en el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) des de l'any 1992.

El principal motiu d'interès d'aquest espai rau en la presència de determinades espècies faunístiques singulars, pròpies de les zones humides meridionals, com el fartet (*Lebiás ibera*), un peix endèmic de les nostres aigües dolces, el punxós i la tortuga d'estany (*Emys orbicularis*). Altres espècies faunístiques d'interès són el martinet menut, el martinet ros, l'agrò roig, el bernat pescaire o el cabusset.

Entre els hàbitats que es conserven en aquest entorn natural destaquen els canyissars, les jonqueres humides, els herbassars i els mosaics amb els conreus arboris de secà. Les espècies vegetals més representatives d'aquests hàbitats són el canyís, la boga, el liri groc, el tamariu i l'àlber.

Com a principals problemàtiques que han afectat a aquest espai destaquen les derivades de les activitats antropiques, especialment els abocaments incontrolats de runa i d'aigües residuals. Altres factors que han comportat una degradació dels sistemes naturals han estat la progressiva colmatació de la Sèquia i dels canals tributaris per una excessiva proliferació del canyissar, i la pràctica desaparició del fartet degut a la invasió de l'espai per

del PEIN de la Sèquia Major

part d'espècies forànies (com ara la gambúsia).

Des de la inclusió de la Sèquia Major al PEIN, les entitats públiques i privades implicades en la gestió d'aquest espai han dut a terme diverses iniciatives per a la seva protecció i millora.

L'any 1997 la societat GP Resort SA va promoure la redacció del "Projecte de Recuperació i arranjament de l'Espai de la Sèquia Major de Vila-seca", en col·laboració amb el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Vila-seca. Els objectius generals d'aquest projecte eren la consolidació, potenciació i millora dels valors naturals i paisatgístics de la Sèquia Major, així com el fer compatible la protecció de l'entorn natural amb l'ús públic de l'espai i amb un desenvolupament urbanístic sostenible. Per tal d'assolir tots aquests objectius es proposà l'ampliació de l'àmbit de protecció de les 5 Ha inicials previstes en el PEIN a 17,3 Ha, amb la inclusió d'una mostra de tots els ambients a conservar, per tal de garantir la supervivència dels valors naturalístics de l'espai.

El projecte de recuperació i arranjament de l'espai de la Sèquia Major de Vila-seca es dut a terme en dues fases:

En la primera fase, desenvolupada entre el novembre de 1997 i el gener de 1998 es va iniciar la restauració de La Sèquia executant el dragat i aixoplament del canal en el seu tram més septentrional, en una longitud aproximada de 340 m. També es va dur a terme l'excavació d'una llacuna de 5.400 m², inclosa la formació de 5 illetes, i es va netejar de terres i runa una superfície a recuperar com a jonquera. En aquesta primera fase es van preparar més de 1.500 estaqués d'arbres i arbusts que s'utilitzarien més endavant per crear petits bosquets, i es van plantar rizomes d'espècies helofítiques (canyís, boga i liri groc) i de macròfits (llengua d'oca i plantatge d'aigua), procedents del propi àmbit.

El gener de 2004 es van iniciar els treballs corresponents a la segona fase, els quals han finalitzat a la primavera d'enguany. En aquesta segona fase s'han dut a terme les actuacions següents:

– Dragat i aixoplament del canal principal de la Sèquia Major, en una longitud aproximada de 790 m. La nova secció del canal, d'uns 20 m d'amplada màxima i zones amb bermes laterals, permet l'establiment de dos nivells d'inundació: una zona central d'aigües lliures sense vegetació, i unes zones

laterals, menys profundes, en les quals s'ha potenciat l'establiment de les comunitats helofítiques.

– Diversificació dels hàbitats associats a la llacuna septentrional, amb l'adequació d'una zona de platja d'uns 140 m² i la instal·lació d'una estructura per a les aus.

– Potenciació de la flora autòctona i adequació paisatgística de l'entorn, mitjançant la plantació de diferents espècies pròpies de les comunitats vegetals naturals (vegetació helofítica, arbres i arbusts de ribera, jonqueres, etc.). Concretament, s'han plantat uns 220 arbres de ribera (àlbers i oms), al voltant de 1.150 estaqués d'arbres procedents de la pròpia zona (salzes, tamaris i àlbers), unes 1.000 unitats d'espècies de jonquera (*Juncus maritimus*, *Juncus acutus*, *Scirpus holoschoenus* i *Limonium vulgare*) i més de 2.400 unitats d'espècies helofítiques (bogues i liris). També s'ha dut a terme el transplantament de diverses unitats d'oliveres i garrofers.

– Millora de les connexions de les diferents sèquies secundàries amb la Sèquia Major amb emmacat de pedra.

– Restauració de la caseta de les Xibeques, amb l'objectiu de recuperar les característiques arquitectòniques originals d'aquesta edificació. Aquests treballs han consistit, bàsicament, en la restauració de la coberta i de les façanes de la caseta, l'esquerdeja't i arrebossat

interior amb morter de calç, la restauració de les aletes d'entrada i sortida d'aigua de la caseta i dels sobreeixidors, i el tancament de portes i finestres amb reixetes d'acer inoxidable.

Per tal d'afavorir l'ús públic de l'entorn s'ha habitat un sender peatonal que voreja la sèquia i s'engega fins a la llacuna, completat amb fites de fusta, passarel·les de fusta que creuen el canal i les zones inundables i diferents elements de senyalització (panells orientatius i explicatius). Així mateix, en un dels marges de la llacuna s'hi ha construït un aguait de fusta, per tal de facilitar l'observació d'ocells.

Finalment, s'ha delimitat l'àmbit de protecció amb un tancament adaptat a les condicions de l'entorn, amb l'objectiu de poder dur un control dels accessos i de les visites a aquest espai.

Les actuacions desenvolupades amb l'execució del projecte de recuperació i arranjament de l'espai de la Sèquia Major de Vila-seca permetran una correcta implantació del Pla de Gestió d'aquest espai, ja que facilita el manteniment de les comunitats naturals que es pretenia recuperar i potenciar, possibilita la recuperació de certes espècies que es trobaven en condicions ambientals adverses i permet una gestió acurada de les visites".

Entre els treballs de recuperació de l'espai de la Sèquia Major destaca la creació de la llacuna